

Vandringsled Traneberg

1 Tranebergs historia

Egendomen Traneberg anses vara den äldsta på Kållandsö och gården ska ha byggts redan omkring år 890 av Tore av Torisö. Traneberg har haft många historiskt kända svenska adelsfamiljer som ägare såsom Bonde, Båt, Svarte Skåning och Natt o Dag. Magnus Gabriel De la Gardie köpte gården 1666 i sin jakt på att bli ägare till hela Kållandsö. Han överlät gården till sin syster Marie Sophie som bröllopsgåva. Boken Tranebergsmysteriet beskriver släktragedin med mordet på Traneberg 1812 av Karl Svante Ulfsparre, vars skelett hittades med en kniv i magen vid den kulle där han sägs gå igen. Fram till 1918 omfattade Traneberg hela västra Kållandsö, gården bestod av 1600 hektar mark och ett 50-tal torp.

2 Torpen

Längs leden passeras de tidigare torpen Rothugget, Skeppstad och Evetorp. I slutet av 1700-talet fanns det inte mindre än 56 torpställen som tillhörde godset Traneberg. Vid denna tid var gården i hög grad överbefolkad då det totalt var ungefär 300 personer som på olika sätt hade sin försörjning av Traneberg. Det bodde då ofta två eller ibland tre familjer på de större torpen. Torparna hade ofta ett mindre jordbruk och betalade sitt arrende av marken till godsägaren genom dagsverken. Dessutom fanns det så kallade backstugesittare som bodde i små, enkla backstugor utan att arrendera någon mark till. De flesta av torpen försvann under andra världskriget då de obebodda torpen köptes upp av vedhandlare som tog ned dem och fraktade virket till Göteborg där det var brist på ved och bränsle.

Vandringsled Traneberg

Blå markering.

7 km lång.

Tid 80-90 minuter.

Omväxlande terräng. Grillplatser, bord och bänkar. Toalett finns i anslutning till golfbanan samt mulltoa vid badplatsen. Det finns även ett vindskydd där det går bra att övernatta.

! På udden vid Sundvassholmen (röd strekat område) finns ett fågel-skyddsområde som inte får beträdas under 1 april till 31 juli.

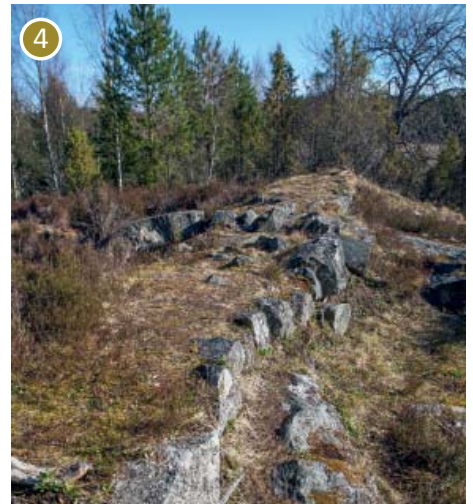
3 Lusthusholmen och skärgården

Lusthusholmen består mest av vassdominerad våtmark och är en del av Kållands skärgårdar som ingår i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Vissa delar av leden går mycket strandnära och här ges chans till vackra naturupplevelser av skärgården. Lusthusholmen är en del av naturen som ändå har anknytningen till tätorten Lidköping eftersom det är här Rådhusgrunden är belägen. Här finns även en skylt där du kan läsa mer om Natura 2000 området.

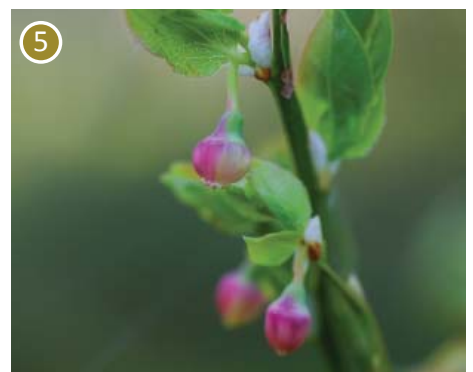
4 Rådhusgrunden

Tidigare benämndes Lusthusholmen Sjöberget och det är på en av de ljungsbeklädda bergknallarna här som Rådhusgrunden är belägen. När Magnus Gabriel De la Gardie köpte Traneberg anlade han en jaktstuga eller ett lusthus vid det som idag omnämns Rådhusgrunden. I mitten av 1670-talet monterades lusthuset ner och flyttades till Lidköping, där det kom att utgöra den övre delen av det uppförda rådhuset i De la Gardies nya stad. Från berget som Rådhusgrunden är belägen på har man fin utsikt över Dalbosjön. Här finns även skylt med mer information om grunden.

5 Flora och fauna

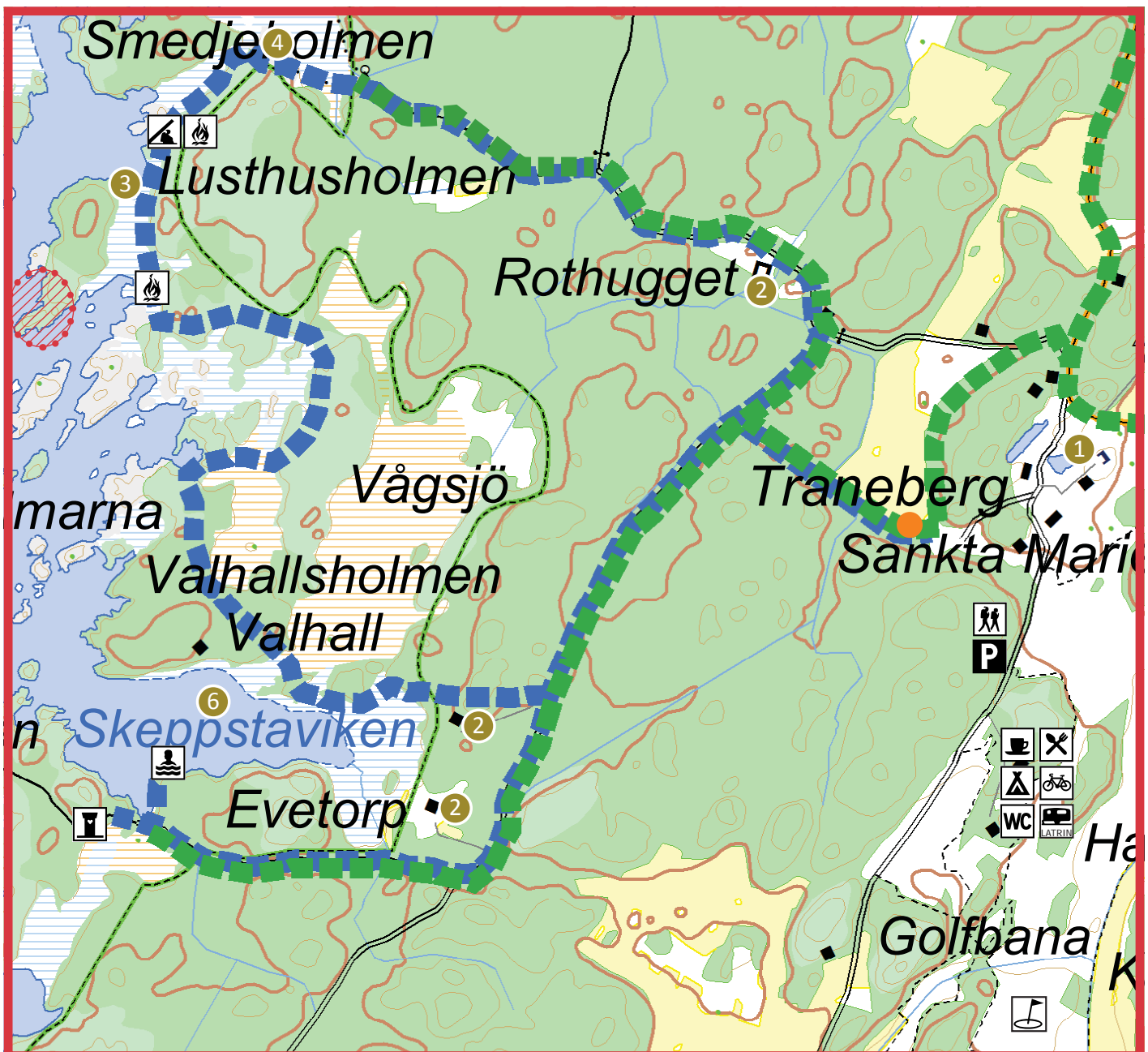
Längs leden finns en rik flora med mycket skog och flera arter av lavar, mossor, vass, örter, bär och ljung. Några av de arter som förekommer är tall, gran, olika arter av filtlavar, lingon och blåbär. Det är stor chans att se olika sjöfåglar längs leden och med riktig tur även fiskgjuse och havsörn. Några av de häckande fågelarterna i skärgården är storlom, fiskgjuse, fisktärna, silvertärna, rördrom, havsörn och lärkfalk. I skogarna finns även mycket vilt såsom älg, rådjur och hare. På udden vid Sundvassholmen finns ett fågelskyddsområde som inte får beträdas under 1 april till 31 juli.

6 Skeppstaviken

Leden söderut från Navens fyr är omnämnd på sjökort från 1700-talet som Tranebergs segelled. Leden slutar i Skeppstaviken som var Tranebergs hamn och lastplats under 1700- och 1800-talen. I Skeppstaviken sökte även skepparna på segelfartygen skydd vid hårt väder. Tyvärr medförde den populära ankringsplatsen även en del bekymmer för ägarna av Traneberg. De var ibland tvungna att hålla vakt för att hindra sjöfolket från att tända eld i skogen, stjäla ved och jaga hjortar. Under 1780-talet begärde major von Becker på Traneberg tillstånd av landshövdingen. Han ville ta upp hamnavgift av fartygen som lade till vid Tranebergs hamnar, men han fick avslag på sin begäran. På vägen ut mot Sväludden finns en skylt med mer information om Skeppstaviken.

Vägbeskrivning

- Vandringsleden börjar och slutar vid Läckö Golf. Den är lätt att hitta och slingrar sig fram genom ett omväxlande landskap med nära anknytning till skärgården, som är en del av Natura 2000-området Kållands skärgårdar.
- Den nyanlagda grusvägen där leden börjar ansluter till en skogsväg där man kan välja att ta vänster mot badplatsen och Skeppstaviken. Vandringsbeskrivningen utgår dock från att man tar höger på skogsvägen och går norrut mot Rådhusgrunden.
- Efter att torpet Rothugget passerats så fortsätter leden längs skogsvägen till parkeringsplatsen mitt emot Lusthusholmen. Hit är leden tillgänglig för barnvagnar och rullstolar.
- Därefter fortsätter leden i lite mer kuperad terräng, över spänger och förbi Rådhusgrunden där det finns en bänk med vacker utsikt över Dalbosjön.
- Leden blir nu mer strandnära och man kommer fram till rastplatsen med vindskydd för övernattnig och grillplats. Vid blött väder kan det vara mycket halt på branten och klipporna.
- Efter Sundvassholmen finns ytterligare en grillplats. Det finns flera spänger längs leden för att kunna undvika blöta passager.
- Det finns ytterligare två rastplatser med sittbänkar och vacker utsikt över skärgården innan leden går in lite mer i skogen igen.
- Leden kommer ut på skogsvägen igen strax norr om Skeppstad och där kan man välja att ta vänster tillbaka till Läckö Golf eller ta höger ut till badplatsen och rastplatsen på Sväludden.
- Toalett finns vid Läckö Golf och mulltoalett vid rastplatsen på Sväludden.
- Delar av leden är tillgänglighetsanpassad och lämplig även för cyklister. Se grön markering på kartan.

